

חשיבות השיפור בתוחלת החיים

J. Rshen and A.M de Passille - המרכז למחקר ולהזרכת רפת - קנדה
תרגום יוסי מלול - משק הבקר והחלב

האתגר של כולנו הוא להקטין את שיעור היציאה הבלתי מתוכננת של פרות ועגלות מהרפת. זה יביא לשיפור הניהול, הממשק, רווחת בעלי החיים ברפת וגם יגדיל את רווחי הבעלים

מה ניתן לקחת הביתה

1. שיעור גבוה של הוצאה לא מתוכננת של פרות ברפת נובע בגלל: מחלות ובעיות התעברות, רווחת בעלי חיים ירודה ושיעור רווחיות נמוך ברפת. העצמת הסיבות המרכזיות להוצאת פרות לא מתוכננת, יוביל לשיפור רווחת בעלי החיים ברפת וגם להעלאת הרווחיות של העדר.
2. על אף שבכל העולם שיעור היציאה הלא מתוכנן גבוה, חלק מהיצרנים נמצאים עם שיעור נמוך ועובדה זו מראה, שניתן להתמודד עם הנושא, על ידי התאמת המבנים ושגרת הניהול, שמקטינות ואף מונעות את בעיות הבריאות בעדר.
3. מחלות יונקים ואף התמותה בהם, מהוות מאיץ נוסף בהקטנת ההישרדות של הפרות בעדר. ניהול ירוד של ממשק העגלות מוביל להשפעות שליליות על הישרדות הפרות מאוחר יותר.

ברוב העדרים האינטנסיביים באירופה ובצפון אמריקה, פרות חלב יוצאות, בעיקר בגלל קשיי התעברות, מחלות עטין, צליעות ובעיות רגליים וטלפיים, וצורות שונות של מחלות ופציעות

4. מחקרים זיהו מספר גורמי סיכון בשיכון הפרות שמובילים למחלות רגליים וטלפיים. פציעות ומחלות בעדר הבקר לחלב. הן מהוות אתגר לדיווח ולריכוז הבעיות על ידי הרפתנים.
5. למען הסר ספק, התעשייה מובילה לסטנדרטים מעודכנים של רווחת בעלי החיים ושימוש מוגבר בלקחים של רפתנים מצטיינים, לשיפור הרווחה ברפתות והקטנת היציאה הלא מתוכננת.

מבוא

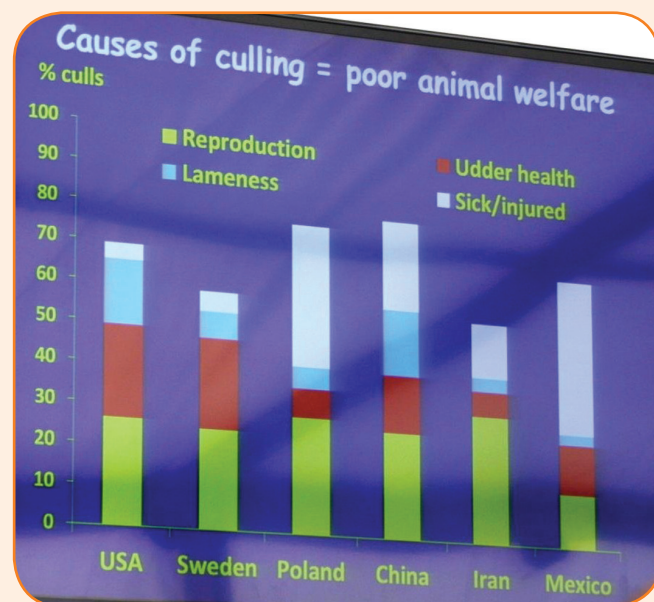
בזמן שהפרות בעלות פוטנציאל לחיות 20 שנה ואפילו יותר, רוב העדרים המודרניים של בקר לחלב לא יחיו יותר מ-6 שנים בממוצע. בקנדה 30%-40% מהפרות יוצאות מהעדר, בכל שנה, בגיל ממוצע של 5-6 שנים. היה צפוי שיהיו כמה החלפות בעדר הבקר, כאשר הרפתן מוציא פרות בגלל תגובה נמוכה של החלב או למכור אותן. במאמר זה, אנחנו מסבירים

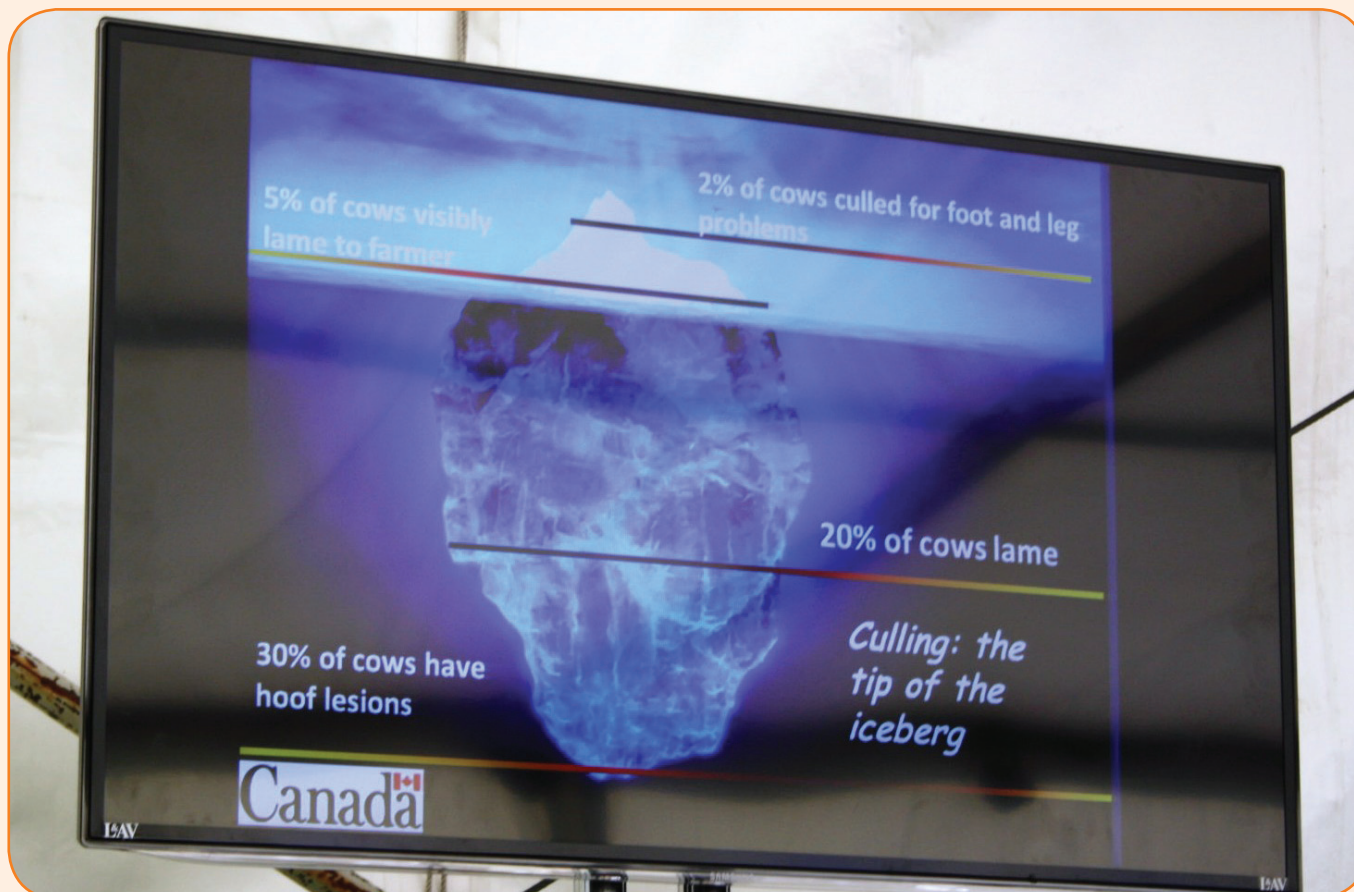
כמה תוצאות של ההישרדות הנמוכה של הפרות בעדר, בגלל בריאות ירודה או בעיות בהתעברות. אלה מובילים לשיעור גבוה של יציאה שמעידים על בעיות באופן אחזקת הפרות ורווחיות נמוכה של בעל הרפת. אבל, הרבה רפתנים יש להם שרידות טובה של הפרות בעדר ושיעור יציאה נמוך של פרות לא מתוכננות. יישום של מה שהמדע מראה קשור לניהול משופר של העדר שיכול להביא לתוצאות משמעותיות בשיפור ברווחת הפרות וברווחיות.

מדוע חשוב להקטין את היציאה הלא מתוכננת?

הוצאת פרות בגלל בריאות ירודה ורווחת בעלי החיים ברפת - אחת הסיבות המרכזיות להקטנת היציאות הלא מתוכננות היא בגלל בריאות לקויה ורווחה של הפרות. ניתן לראות סיבה זו בתשובות שהיצרנים נותנים על הוצאת הפרות. ברוב העדרים האינטנסיביים באירופה ובצפון אמריקה, פרות חלב יוצאות בעיקר בגלל קשיי התעברות, מחלות עטין, צליעות ובעיות רגליים וטלפיים, וצורות שונות של מחלות ופציעות (איור 1).

איור 1 - שיעור היציאה של פרות מהסיבות התעברות, בעיות עטין, צליעות ומחלות במדינות שונות

הפרות שיוצאות בגין מחלות רגליים וצליעות הן קצה הקרחון של הבעיה

בקנדה כ-46% מהפרות משוכנות בתאי רביצה ובארצות הברית 20%-55% מהפרות סובלות מצליעות ובעיות רגליים, בשלב כלשהו בתחלובה, ומגד כ-4% יוצאות מהעדר בגלל בעיות רגליים.

שיעור דומה נמצא בבעיות עטין - בקנדה יוצאות כ-4% מהפרות בגלל מחלות עטין, סומטיים גבוהים ובריאות עטין נמוכה. ההערכה היא ששיעור הנגיעות במחלות עטין מגיע ל-23 מקרים מכל 100 פרות בעדר לשנה. היציאה הבלתי מתוכננת של פרות, בגין מחלות עטין, מעידה על מגוון בעיות בבריאות העדר ובנוהלי הממשק.

פרות שיוצאות בגין סיבות ממשקיות ובריאות, הן גם הסיבה לייצור נמוך בעדרי החלב והבשר. נחוצה הסברה והדרכה, כדי להניע את הבוקרים לשפר את ממשקי הבריאות והשיכון של בעלי חיים ולא על ידי הימנעות מהוצאת פרות, שאכן צריכות לצאת מהעדר.

רפתן שיש לו שיעור יציאה לא מתוכנן גבוה, נתקל בבעיות תחלופת פרות בעגלות כדי לשמור על גודל עדר יציב.

הוצאת פרות והפסד רווחים

לשיעור יציאה לא מתוכנן גבוה, יש השפעה שלילית על הכלכליות של העדר הבודד. פרות גבוהות תנובה נוטות לסבול יותר מהבעיות שנסקרו ויוצאות יותר מהעדר. מה שגורר, שבעדר נשארות יותר פרות נמוכות תנובה והן הופכות להיות בסיס העדר (איור 2).

למרבה הצער, יש לנו פחות מידע ונתונים על סיבות היציאה מחוץ לצפון אמריקה ואירופה, אבל מסד הנתונים שאנחנו עובדים עליו דומה במבנהו לזה שלנו.

בחיים המודרניים, מתפתחות רפתות אינטנסיביות בסין, וגם שם יש שיעור גבוה של יציאה לא רצונית בגלל שלושת הסיבות המרכזיות - בעיות התעבורה, בעיות בעטין וצליעות.

סיבות עיקריות אלה של יציאה מעידות שיש בעיה ברווחת בעלי החיים ובאופן אחזקה לקוי של הפרות בעדר. מחלות ופציעות הן בוודאות בעיות רווחה וגם צליעות מוכרות כבעיה של רווחה של פרות חלב. בעבר, שלטונות בטיחות המזון באירופה הגיעו למסקנה שכישלון בהתעברות, ובייחוד אם זה קשור לבעיות בריאות, יכול להיות סמן לרווחה ירודה.

כל זה מוביל ששיעור גבוה של יציאה לא מתוכננת, מעיד על רמה נמוכה של רווחת בעלי חיים ברפת.

יתר על כן, היציאה הלא רצונית, בגלל בעיות בריאות, הן עדות לבעיה גדולה יותר, כי השכיחות של תת בריאות ובעיות ממשק, יכולים להיות הרבה יותר גבוהים משיעור היציאה. לדוגמה, בקנדה, כ-2% מהפרות יוצאות בגלל בעיות רגליים ופרקים, אבל השכיחות של הצליעות בעדרי המדינה היא מעל ל-20%.

**איור 2 – שיעור הפרות בתחלובה שלישית ומעלה, כמדד לאריכות ימים
ברפתות שונות בקנדה**

אחת ההתפתחויות העיקריות שהיו בעשרות השנים האחרונות בעדרים אינטנסיביים, היא הקטנת היציאה למרעה. רוב המחקרים מראים שאפס מרעה מגדיל את הסיכון למחלות רגליים ולהגדלת הצליעות. מעבר לכך, גם הסיכון למחלות אחרות גדל במעבר. אחד הטיפולים היעילים למחלות רגליים הוא להוציא את הפרות למרעה.

כנראה, שעדיין לא פיתחנו את הממשק הנכון להכנסת הפרות לתוך מבנים ושיילובם במרעה, מעת לעת. ברור, שאין צורך להחזיק את הפרות רק במרעה כדי לפתור בעיות בריאות. בקנדה מצאנו שקרוב לרבע מהעדרים, שיעור השכיחות של הצליעות היה פחות מ-10%, שהוא נמוך ממה שנמצא במרעה. ברור שיש להתאים את המבנים והממשק לפרות שהפסיקו לצאת למרעה. מחקרים זיהו גורמי סיכון, כמו אורך הזמן שהפרות עומדות על הרגליים, במיוחד בתנאי רטיבות, רצפת בטון וגורמים נוספים שמקטינים את נוחות הרביצה בתאים. טיפול פשוט, כמו פיזור חול בתאים יכול לשפר מאוד את ממשק הרביצה של הפרות.

גם רוב המניעה של פציעות ומחלות רגליים נוספות, אינה כרוכה בהשקעות גדולות אלא בעיקר בתשומת לב ובהתאמות מסוימות. לפחות ברמת התאוריה, יש לנו היכולת להקטין את התופעה של יציאה לא מתוכננת.

עגלות לתחלופה

תוחלת חיים נמוכה של פרות מוסברת, בעיקר על ידי הוצאה בלתי מתוכננת של פרות, בעיקר במהלך או אחרי התחלובה הראשונה. הרבה "פרות" מתות או יוצאות מהעדר כשהן עדיין עגלות.

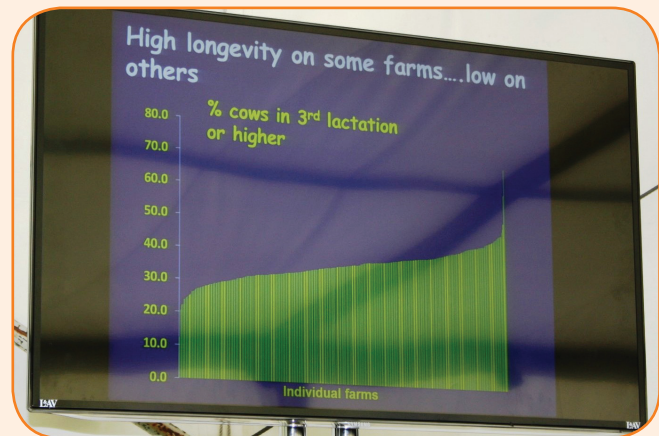
בצפון אמריקה מדווח על שיעור תמותה גבוה של עגלות בהמלטה או לפני גמילה, באירופה מדווחים על תמותה יותר קטנה ואילו בקנדה יש פערים גדולים בין עדרים שונים בשיעור התמותה של עגלות צעירות. יתרה מכך, יש גישות שונות לגבי חשיבות תמותה נמוכה של עגלות ויציאתן מהעדר. רפתנים רבים ממעיטים בערך הנזק של תמותת העגלות והדיווח שלהם חלקי, בעיקר מחוסר הערכה לגבי ההפסד העתידי שלהם בהתבגרות העגלות והפיכתן לפרות מניבות.

מלונה בודדת אינה מהווה גורם מכריע בהקטנת התמותה בהשוואה לקבוצות קטנות, אבל קבוצות גדולות (מעבר ל-7-10 עגלות), מובילות לשיעור תמותה גבוה יותר.

מחקרים רבים הראו את חשיבות ממשק העגלות גם לשיפור הביצועים שלהן בהיותן פרות.

מסקנה - יש לפתח דרכים להביא את המידע לרשתנים

כיום יש מחקרים שזיהו את גורמי הסיכון המרכזיים למחלות קליניות ותת-קליניות שמובילות ליציאה בלתי רצונית של בעלי חיים בעדר. מודלים מתמטיים פותחו כדי להעריך את ההפסד הכלכלי של בעיות אלו. לפיכך, יש לכולנו אתגר מתמשך להעביר את המידע הזה לרפתנים ולוישם ניהול מתקדם לשיפור בריאות העדר וממשק החזקת בעלי החיים. אנחנו מאמינים שקביעת סטנדרטים לממשק בעלי החיים, בשיתוף הפקת לקחים שנלמדו אצל אחרים, יביאו לשיפור גדול של היצרנים לעמידה באתגר הגדול. ■

מספר מחקרים התמודדו עם הנזקים הכלכליים של מחלות עדר כמו צליעות ודלקות עטין וכולם הגיעו להפסדים של כמה מאות דולרים לפרה לשנה. לדוגמה, רפתן בצפון מזרח ארצות הברית, שיש לו שיכחות ממוצעת של 55% צליעות עלול להגיע לכ-10,000 דולר לכל מאה פרות בשנה - כ-308 דולר לפרה.

אנחנו מעריכים שהרפתנים בקנדה מפסידים בממוצע כ-6,000 דולר ל-100 פרות לשנה, בה בעת, שעדר עם שכיחות גבוהה של צליעות מפסיד כ-20,000 דולר.

זו הסיבה שיש חשיבות רבה, מההיבט הכלכלי והתזרימי, להקטין את בעיות הבריאות והממשק, שמובילים להוצאה בלתי רצונית של פרות מהעדר. יש צורך להשקיע אמצעים כלכליים כדי להקטין את התופעות ולטווח הארוך זה משתלם בשורת הרווח.

יציאה והשפעות סביבתיות

שכיחות גבוהה של המחלות שנזכרו, מביאה לתגובה שלילית של הפרות בנושא ייצור ותוחלת חיים. עובדה זו מקטינה את יעילות הייצור בעדר ומגדילה את טביעת הרגל הסביבתית שלו.

הבדלים בין משקים בנושא היציאה הלא מתוכננת מהעדר

החדשות הטובות הן שבזמן ששיעור היציאה הבלתי מתוכנן גבוה בכל העולם, עדיין ישנם הבדלים גדולים בין עדרים בתוך המדינות, שבהם פרות מבוגרות נשארות ושורדות בעדר. השכיחות של היציאות מהסיבות שהוזכרו נמוכה. באנגליה נמצא שהרבעון הטוב של העדרים הוציא רק 1%, בה בעת, שהרבעון האחרון הוציא כ-5.7% מהפרות בגין צליעות. יש לחלק מהרפתנים דוגמאות שניתן להשתפר ולהקטין את היציאות.

גורמי סיכון

בשנים האחרונות, מספר לא מבוטל של מחקרים בדקו את הסיבות העיקריות להוצאה בלתי מתוכננת מהעדר. לא נסקור כאן את כולם אבל נביא כמה דוגמאות מהממצאים.

